

Preek over Johannes 21:15-19

Liturgie:

Votum en groet

Zingen: Gez. 167:1,2,3

De Tien Woorden

Zingen: Ps. 80:1,8,10

Gebed

Schriftlezing: Johannes 20:19 – 21:25

Zingen: Lb. 473:1,2,3

Tekst: Johannes 21:15-19

Preek

Zingen: Gez. 119:1,2,5

Bevestiging ambtsdragers

- Lezen Bevestigingsformulier
- Bevestiging en zegen
- Zingen: Lb. 321:1,2
- Opdracht
- Zingen: Lb. 321:3,4
- Gebed

Collecte

Zingen: Ps. 150:1,2

Zegen

Ondertekeningsformulier

Zingen: Gez. 118:1,2,3

Gehouden te: Baflo, 27-04-14 (9.30 u.)

Preek

Thema: Simon de visser wordt herdersknecht van de Heer

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

1. De derde keer

Driemaal is scheepsrecht. Dat zeggen we, als iemand voor de derde keer een bewering doet.

We zeggen het ook, als iemand drie keer achter elkaar niest. Dan heeft dit gezegde een wat ironische klank. En we zeggen: 'Gezondheid!' Of: 'Morgen mooi weer!'

Drie maal is scheepsrecht. Dat betekent volgens het woordenboek in de eerste plaats: alle goede zaken geschieden driemaal. En het is goed zo. Zo geldt het nu.

Bijbels gezien komt deze uitdrukking in de buurt van Gods rechtsregel: Op het getuigenis van twee of drie personen zal elke zaak vaststaan. Weer geldt dan: "Zo is het. Zo geldt het nu. Het getuigenis is voldoende en overtuigend."

Johannes, de getuige van Jezus Christus, telt een paar keer tot drie in de laatste hoofdstukken van zijn boek. Alsof hij ons spreekwoord kende. Dat heeft te maken met zijn boek en met zijn taak: levenslang getuige zijn van de opgestane Heer.

Johannes telt tot drie in vers 14:

"Dit was al de derde keer dat Jezus aan de leerlingen verscheen nadat hij uit de dood was opgestaan."

De Heer Jezus verschijnt na zijn opstanding aan verschillende mensen. Veel vaker dan drie keer, blijkt uit de andere evangeliën en uit 1 Korintiërs 15.

Johannes telt de keren, dat Jezus zich na zijn opstanding openbaarde aan zijn leerlingen in groepsverband.

De eerste keer was op de avond van de opstandingsdag. Toen nog zonder Tomas. Toen had Jezus op zijn leerlingen geblazen en hun zijn Heilige Geest toegezegd. (Joh. 20:19-23)

De tweede keer was een week later, weer op de eerste dag van de week. En dan is Tomas er wel bij. Tomas wil zien, mag zien en moet zien. Want ook hij zal als apostel van Christus ooggetuige moeten zijn. Jezus brengt zo zijn broeders van zien tot geloven.

"Omdat je me gezien hebt, geloof je. Gelukkig zijn zij die niet zien en toch geloven." (Joh. 20:24-29)

Maar driemaal is scheepsrecht, ook voor de Heer Jezus. Hij verschijnt voor de derde keer aan zijn leerlingen als groep. Het grootste gedeelte van de elf is aanwezig bij het meer van Tiberias. Ze zien de Heer en weten na aanvankelijke aarzelingen: "Het is de Heer."

De opgestane Heer is en blijft de goede Herder, die voor zijn schapen zorgt. Hij verzorgt op die morgen zijn leerlingengroep met een maaltijd rond een kolenvuur met brood en gebakken vis. Jezus neemt zelf het brood, reikt het hun toe. Hetzelfde doet hij met de gebakken vis.

Het lijkt weer net als vroeger. Het is een duidelijke herinnering aan eerdere maaltijden met Jezus. Bijvoorbeeld de maaltijd die Jezus bereidde voor de vijfduizend. Zo moeten de zeven leerlingen het ook hebben aangevoeld. Er zijn in dit

verhaal veel elementen die teruggrijpen op de eerste ontmoeting van Jezus met deze leerlingen.

Jezus is de opgestane Herder. De leerlingen zijn de eersten, die zijn bijzondere zorg ervaren. Nu Hij nog bij hen is en zich voor de derde keer aan hen openbaart. Dat moeten ze meenemen naar de toekomst. Wanneer Jezus naar zijn Vader en hun Vader is opgevaren. Wanneer zij de wereld ingaan met het evangelie van Jezus Christus en van het Koninkrijk van God.

De zorg van de grote Herder blijft dan. Ze hebben het bewijs ervan getast met hun handen en geproefd met hun mond. Toen op die morgen aan de oever van het meer van Tiberias. En de schapen van Christus' kudde kunnen met een gerust hart op hun getuigenis afgaan. Want driemaal is scheepsrecht. Aan alle kanten.

2. Heb je mij lief?

Tijdens de laatste maaltijd van Jezus met zijn leerlingen voor zijn dood is er heel veel gesproken. De discipelen discussieerden bijvoorbeeld over de vraag wie van hen de eerste was. Johannes heeft uitvoerig verslag gedaan van wat Jezus zelf bij dat laatste paasmaal heeft gezegd en gedaan. Lees maar in hoofdstuk 13 en 14.

Deze maaltijd aan de oever van het meer lijkt in stilte te verlopen. Niemand zegt iets. Niemand durft Jezus de vraag te stellen: "*Wie bent U?*" Want ze begrijpen dat het de Heer is. Dus eten ze stilzwijgend en genieten van de aanwezigheid van hun Meester en van wat hij voor hen heeft klaargemaakt.

Pas na de maaltijd neemt Jezus het woord en richt hij zich tot Simon Petrus.

"Simon, zoon van Johannes, heb je mij lief, meer dan de anderen hier?"

Jezus spreekt Petrus aan bij zijn geboortenaam: Simon, zoon van Johannes. Hij had de vorige avond het initiatief genomen om te gaan vissen. En de anderen waren met hem meegegaan.

Simon was visser van zijn beroep. Hij had een vissersboot. Net als zijn broer Andreas en Jakobus en Johannes, de twee zonen van Zebedeüs.

Het vissersbloed kruipt waar het niet gaan kan. Niks mis mee op dat moment.

Bovendien de groep leerlingen moet ook leven, eten en drinken. "Ik ga vissen," zegt Petrus. "Wij gaan mee," zeggen de andere zes. Hoe dat nachtje vissen gegaan is en waar het die morgen op uitgelopen is, heeft Johannes verteld. We hebben het gelezen.

Jezus spreekt na de maaltijd Simon Petrus aan. Hij ontlokt hem driemaal een onvoorwaardelijke liefdesverklaring. Drie keer vraagt de Heer: "Simon, heb je mij lief? Simon, houd je van mij?" Jezus zegt niet drie keer exact hetzelfde. De gevarieerde woordkeus klinkt in onze bijbelvertaling na.

Hier geldt: de variatie dient als bevestiging van de woorden van de Heer. Driemaal is scheepsrecht.

Jezus wil van Simon horen, dat hij de Meester onvoorwaardelijk liefheeft. Weet Jezus dat dan niet? Ja, natuurlijk wel, maar Petrus moet leren van zichzelf af te zien en zichzelf te verloochenen. Hij moet leren zich helemaal over te geven aan de liefde van God en van zijn Heer Jezus Christus.

Jezus vraagt van Petrus drie keer een liefdesverklaring. Dat is even vaak als Petrus de Heer Jezus heeft verloochend in de nacht van zijn arrestatie. Voordat de haan tweemaal gekraaid heeft.

"Simon, zoon van Johannes, heb je mij lief meer dan de anderen?"

Wil de Heer dat Simon zich spiegelt aan de maat waarmee de andere leerlingen van de Meester houden? Vraagt Jezus: "Heb je mij meer lief dan de anderen mij liefhebben?" Zo verstaan wij deze woorden meestal. Maar Petrus gaat daar in zijn antwoord niet op in. En ook verder blijkt nergens, dat Jezus een vergelijking maakt tussen leerlingen qua intensiteit van hun liefde voor Hem.

Jezus vraagt: "Simon, zoon van Jona, heb je mij meer lief dan je deze dingen liefhebt?"

Welke dingen dan? Simons vissersboot, zijn vissersberoep, de recordvangst van 153 grote vissen, zijn vrouw misschien, zijn familie, zijn geboorteplaats. En noem maar op. "Heb je mij meer lief, dan je al deze dingen liefhebt?"

Petrus kan naar eer en geweten antwoorden, dat dit inderdaad zo is. "U weet, dat ik U liefheb." Heeft hij niet, net als de anderen, alles achter gelaten om de Heer te gaan volgen? Vanaf de allereerste werkweek van Jezus.

"Heer, U weet dat ik U liefheb." En de nadruk ligt op dat 'U'.

Drie keer wil Jezus dat horen uit zijn mond. En zijn vragen raken Simon steeds meer. Het komt steeds dichterbij zijn hart. Tot zijn hart breekt en Petrus bedroefd wordt, ten diepste geroerd door de vragen van de Heer. Je hoort zijn emotie.

"Heer, u weet alles, u weet toch dat ik van u houd." (Joh. 21:17)

Wij zouden er simpel van worden. Als iemand ons drie keer hetzelfde vraagt, dat raken we geïrriteerd en vragen: "Ben je doof of zo?"

Nou, de Heer Jezus is niet doof. Hij kent als goede Herder ook dit schaap als geen ander. Hij wil hem zijn liefde horen uitspreken, niets meer en niets minder.

Onvoorwaardelijk.

Want Simon de visser moet ex-visserman worden. Ofwel visser van mensen en in die kwaliteit herdersknecht.

3. Hoed mijn schapen

Driemaal is scheepsrecht. Drie keer heeft de Heer van Petrus een liefdesverklaring gevraagd en gekregen. Even vaak als de verloochening door Petrus.

Driemaal heeft de opgestane Heer zich aan zijn leerlingen geopenbaard. En even vaak vertrouwt de Herder de zorg voor zijn kudde aan Simon Petrus toe. In de kring van de medeleerlingen. Die zijn getuige van de opdracht van Jezus aan Petrus.

Johannes noteert het heel precies in zijn verhaal. Ook weer met de verschillende formuleringen die de Heer Jezus gebruikt.

"Weid mijn lammeren. Hoed mijn schapen. Weid mijn schapen."

We zouden kunnen proberen de kudde te onderscheiden. De lammeren zijn dan de kleine en de zwakke schapen. En de schapen de meer volwassen en sterke dieren. Zo wordt het wel gezegd. Dat onderscheid is ook niet helemaal verkeerd. Maar dat is niet het belangrijkste. Jezus vertrouwt Petrus heel zijn kudde toe: "Hoed mijn schapen en weid mijn lammeren."

Voor die kudde van de goede Herder mag Petrus gaan zorgen. De Herder vertrouwt hem. Hij sprak immers zijn onvoorwaardelijke liefde uit.

Belangrijk is ook op te merken, dat Jezus steeds zegt: 'mijn lammeren' en 'mijn schapen'. Het is zijn kudde. Het blijft zijn kudde. Ook nu hij op het punt staat te vertrekken naar zijn Vader in de hemel. Dan eindigt zijn pastorale (= herderlijke)

zorg niet. Integendeel. Hij blijft zorgen, ook al neemt hij Petrus en andere leerlingen en broeders in dienst als herdersknechten.

Het wordt voor dominees, ouderlingen en diakenen dus ook nooit 'mijn gemeente' of 'onze gemeente'. De gemeente is de gemeente van de Heer, die je mag dienen. Niet erover heersen.

Jezus is de goede Herder (Joh. 10:11), de grote Herder van de schapen (Hebr. 13:20)

Waar zijn de schapen en de lammeren dan, die aan Petrus als herdersknecht worden toevertrouwd? Waar is de kudde van Christus? Op dat moment zijn ze er evenmin als de vissen in het net die nacht. Maar de Herder zal ze met zijn stem roepen en bijeenbrengen. Net zoals de recordvangst van 153 'Petrus-vissen' die vroege ochtend. In groten getale zullen ze komen en bijeengebracht worden uit alle volken van de wereld.

De Herder zei eerder:

"Maar ik heb ook nog andere schapen, die niet uit deze schaapskooi komen. Ook die moet ik hoeden, ook zij zullen naar mijn stem luisteren: dan zal er één kudde zijn, met één herder." (Joh. 10:16)

Petrus mag de schapen en lammeren van Christus weiden en hoeden. In één woord: zorgen voor de kudde van de Heer. Dat betekent leiding geven aan Gods gemeente in dienst van de hemelse Herder. Voor de kudde uitgaan als voorganger. De gemeente van Christus verzorgen met het woord van de Herder. Maken dat de schapen de stem van de goede Herder horen en blijven horen. Zodat ze komen en luisteren en gehoorzamen aan de Heer.

De goede Herder is gekomen opdat zijn schapen leven hebben en overvloed. Dat leven en die overvloed mogen de schapen en lammeren bereiken via de herdersknecht Petrus. En via alle andere herdersknechten in de loop van de eeuwen. Oudsten en diakenen, met woorden van leven en daden van barmhartigheid.

De opgestane Herder neemt Simon de visser in dienst als herdersknecht. Dat betekent omscholing voor hem: de zelfstandige visser wordt dienaar. Geen zelfstandig beroep. Maar een roeping, die alleen te vervullen is in diepe liefde en afhankelijkheid van de grote Herder van de schapen, Jezus Christus. Jezus neemt Petrus in dienst als herdersknecht voor heel zijn kudde, ook voor ons. Vanaf Pinksteren gaat Petrus voorop in de apostolische kerk. En de brieven, die deze apostel schreef aan de verstrooide christenen in Klein Azië, staan in onze Bijbel en zijn van de grootst mogelijke betekenis voor ons.

Stelt de Heer Petrus aan als zijn plaatsvervanger op aarde? En zijn de bisschoppen van Rome in rechte lijn dan weer zijn opvolgers? Nee. Petrus mag voorganger worden genoemd en vertegenwoordiger van Christus op aarde. Aangesteld als herdersknecht. Meer niet, maar ook niet minder.

Petrus laat in zijn brieven merken, dat hij nooit op zijn strepen heeft gestaan als voorganger in de kerk van Christus. Hij reserveerde zijn verantwoordelijke taak nooit voor zichzelf alleen. Aan de voorgangers in de christelijke gemeenten schrijft hij:

"Ik doe een beroep op de oudsten onder u. Als uw mede-oudste en als ooggetuige van Christus' lijden, en omdat ik evenals u zal delen in de luister die binnenkort zal worden geopenbaard, vraag ik u: Hoed Gods kudde waarvoor u de verantwoordelijkheid hebt, houd goed toezicht-niet gedwongen maar vrijwillig, zoals God dat wil, en niet om er zelf beter van te worden maar met belangeloze toewijding. Stel u niet heerszuchtig op tegenover de kudde die aan u is toevertrouwd, maar geef het goede voorbeeld." (1 Petrus 5:1-3)

De opdracht die Petrus van de Heer Jezus kreeg om zijn schapen te hoeden, geeft Petrus door aan de oudsten in de plaatselijke kerken. *"Hoed Gods kudde waarvoor u de verantwoordelijkheid hebt."* Zij zijn geroepen om voorganger te zijn, leiding te geven en de gemeente van God te verzorgen met het woord van de Heer. Zorgen dat de gemeente bij de Heer Jezus Christus blijft. Dat is de enige opdracht voor herdersknechten en herdershonden. Dat is goed om te bedenken op deze bevestigingszondag.

En de schapen mogen en moeten luisteren naar de stem van de goede Herder, die ook klinkt via de herdersknechten, die Hij in dienst genomen heeft. Luisteren en gehoor geven aan het woord van de Heer.

Jezus is en blijft de grote Herder van de schapen. Hem zien we nu niet. Maar hij is er wel en blijft zorgen voor zijn kudde.

4. Persoonlijke profetie

De Heer Jezus is nog niet uitgepraat met Simon Petrus. Hij richt zich tot hem met een uitspraak op Gods gezag, een hemelprofetie met grote klem en persoonlijk geadresseerd.

"Waarachtig, ik verzeker je: toen je jong was deed je zelf je gordel om en ging je waarheen je wilde, maar wanneer je oud wordt zal een ander je handen grijpen, je je gordel omdoen en je brengen waar je niet naartoe wilt." (Joh. 21:18)

Jezus overziet Petrus' leven in zijn dienst. Hij voorzegt hem, dat hij in toenemende mate zijn vrijheid en zijn zelfstandigheid zal verliezen.

Petrus was altijd haantje de voorste. Een zelfstandige persoon, die vaak het initiatief neemt. Een echte voorganger. De voorgaande avond nog had hij het initiatief genomen om te gaan vissen. Hij gaat waar hij wil. Zo was Petrus in zijn jongere jaren. Zo is hij op dat moment nog.

Maar dat zal veranderen, zegt Jezus. "Je zult je handen uitstrekken. Iemand anders zal je je gordel om doen. En men zal je brengen waar je niet wilt." Namelijk naar het kruis om als getuige van Jezus Christus te sterven.

De handen zal hij uitstrekken op de kruisbalk. Zijn kleren worden opgebonden en men zal Petrus naar de executieplaats brengen om gekruisigd te worden. Anders dan Jezus met het hoofd naar beneden, zo weten we uit de traditie.

Johannes duidt de woorden van Jezus aan het adres van zijn vriend.

"Met deze woorden duidde hij aan hoe Petrus zou sterven tot eer van God." (Joh. 21:19)

Johannes heeft Jezus' woorden begrepen. Petrus trouwens zelf ook, zo blijkt uit zijn brieven, waar hij over het lijden van de dienaren van Christus spreekt.

Johannes heeft het werkelijkheid zien worden. Zo'n 30 jaar voordat hij zijn boek schrijft en zijn getuigenis van Jezus geeft. Petrus' bijzondere dood lag in Jezus' woorden opgesloten. Dat het zo gegaan is, bevestigt die woorden alleen maar. Het past dus ook helemaal in de opzet van Johannes' boek.

Petrus zou God verheerlijken met zijn bijzondere dood in navolging van zijn Heer. Dat is het pak, dat Jezus aan Petrus te dragen geeft na een aantal jaren als herdersknecht in 's Konings dienst. Dat pak mag hij gaan dragen om God daarmee te verheerlijken. In de kracht van de goede Herder. Hem volgend.

5. Volg mij

Dat is het laatste waartoe Jezus Petrus oproept: Hem volgen.

"*Volg Mij,*" zegt de Herder. Hij neemt Simon de visser in dienst als herdersknecht én volgeling.

Met deze woorden heeft Jezus meerdere mensen geroepen om zijn leerlingen te zijn.

"*Volg mij. Kom achter mij.*" Petrus heeft dat ook al eerder gehoord.

Jezus nodigt Petrus uit om achter hem aan te gaan, langs de oever van het meer en zo het meer van Tiberias achter te laten. De vissersboot blijft achter. De getelde vissen moet Petrus achterlaten. Om achter Jezus aan te gaan zijn dienst als herdersknecht in.

Hij moet vanaf nu zijn hele leven laten leiden door de opgestane Herder. Tot in de dood, waarmee hij God zal gaan verheerlijken. Christus op de voet volgen. Dat is het enige, waar het voor Petrus op aankomt. Want voorganger wordt men door volgeling te zijn. Petrus voorop.

Hij moet zich alleen op Christus concentreren. Hij moet zijn Heer in het oog houden, niet zijn vriend. Hij hoeft zich niet te bemoeien met de weg die andere leerlingen gaan achter de Meester aan. Dat is niet zijn pakkie-an.

Dat maakt Jezus hem duidelijk, als het gaat over de vraag hoe het met Johannes zal gaan, die als vanzelfsprekend in beweging komt en Jezus volgt.

Jezus zegt op Petrus' vraag: "*Het is niet jouw zaak of hij in leven blijft totdat ik kom. Maar jij moet mij volgen.*" (Joh. 21:22).

Voor Johannes heeft Jezus een ander pak, een andere taak: voor het leven getuige zijn van Jezus Christus, de gekruisigde en opgestane Heer. Voor Petrus is de taak: voorganger zijn, herdersknecht en God verheerlijken met zijn dood.

Verschillende taken, andere sporen, maar wel achter de ene Herder aan. Deze Herder gaat voorop, ook als hij vertrekt naar zijn hemelse Vader. "*Volg hij,*" zegt hij tegen al zijn leerlingen, tegen al zijn broeders en zusters, de hele kudde.

En ik vraag u in zijn naam: Wie volgt?

Amen